

Velja v Ljubljani:

celo leto	K 56—
pol leta	28—
četrt leta	14—
en mesec	5—

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 60—
za pol leta	30—
za četrt leta	15—
za en mesec	5.50

Jugoslavija

Na pismenene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati.

Naročniki naj pošljejo naročnino po nakaznici.

Oglasi se računajo po porabljene prostoru in sicer 1 mm visok ter 63 mm širok prostor za enkrat 25 vin., za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu št. 19.
Upravnistvo je na Marijinem trgu št. 8.
Telefon št. 360.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Vprašenjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Preganjanje Slovencev v Gradcu.

Strašne represalije za mariborske dogodke.

Iz Gradca poročajo: Nemci izvajajo iz mariborskih dogodkov strašne represalije. Benjamič, dvorni svetnik, predsednik čitalnice, dr. Alojzij Vršič, Pavel Šega, medicinar, Martin Ogorelec, tehnik Blaž Pristovšek in drugi so konfinirani ter sploh ne smejo zapustiti stanovanja. Iz visokih šol so izključeni vsi Slovenci. Na tehniki je napisano, da so izključeni sploh vsi nemci. Na cesti napadajo Slovence, ako govorijo slovensko. Praporščak Reich iz Maribora je dejansko napadel na cesti slovenskega trgovskega akademika. Za nedeljo, dne 2. t. m. se pričakuje večji izgredi proti Slovincem. Nemški dijaki in divjaki očitno groze: „Wir werden zusammenhauen das windische Nest!“ Ščuvajo namreč na napad na slovensko čitalnico in akademsko društvo „Triglav“.

Stalna oskrba vojnih vdov in sirot ter invalidov.

Gospod urednik! Veliko je veselje in zadoščenje vsakogar, kadar vidi, da nista bila trud in borba za stavljen cilje brezuspešna. Taka radost Vas je sigurno objela, ko ste te dni čitali načrt agrarne reforme v naši mladi državi, kakoršni načrt je predložil minister Vitomir Korač, ter ga je ministriški svet odobril. V tej reformi je namreč tudi zapopadena rešitev vprašanja bajtarjev in invalidov, važnih dveh problemov našega naroda, za kakoršno rešitev se je Vaša „Jugoslavija“, ki se bori za dobrobit — ne posameznika — marveč celokupnega naroda, tako krepko zavzemala. Izražam Vam svoje veselje in zadoščenje.

Bajtarstvo je bilo od nekdaj rak-rana našega rodu, zlasti smo se še Slovenci posebno odlikovali z obilico tega kmetijskega proletarijata. Koga imenujemo bajtarja? Kmeta, ki nima toliko zemlje, da bi mogel od nje živeti, da bi mogel rediti živino, da bi mogel odgojiti rodbino — skratka — bajtar je berač in suženj med kmetijskim stanom. Sedaj pa poglejmo, kje smo imeli Slovenci najbolj pošteno in značajno ljudstvo? Ali med bajtarji, ki so bili navezani na milost veleposesnika, nemškega grofa, kneza itd., ki so se dali na dan volitev liki živini gnati na volišče od onega, ki jim je največ plačal ali jih znal najbolje v strah pripraviti. Ali ste čitali, g. urednik, o slovenskih kočevskih bajtarjih, ki so prosili za nemške šole — ker so vi-

deli, da ima pri njih vso moč, vso posest — nemški kočevski knez Auerperg in te pravice neusmiljeno izvaja po svojih valpetih, logarijih in drugih opredah in krvoselih? Vse to bo zdaj in mora biti za vedno odpravljeno, veleposesta morajo se vsa razkosati, in prav odločno odobrujemo: oddati onim, ki hočejo zemljo obdelovati, ki hočejo in bodo postali dobri poljedelci. Samo ob sebi je umljivo, da morajo biti posamezna posestva dovoljno velika, tako da bo novi posestnik lahko in dobro prehranjeval tudi mnogoštevilno rodbino. Na ta način bomo dobili dobrih in značajnih državljanov, ki ne bodo zaostajali v značajnosti za pristnim srbskim poljedelcem, katerega zavednost, rodoljublje in poštenost so se baš v svetovni vojni tako sijajno izkazali.

Minister Korač je omenil v svojem projektu kot one, ki bodo deležni teh posestev: 1.) one kmete, ki sedaj ne morejo živeti od svojega posestva, — bajtarje, 2.) invalide, 3.) poljedelske delavce in 4.) one, ki so posebno težko trpeli vsled vojne.

Dovoljujem si Vam, g. urednik, nekoliko pripomniti k točki 2.) in 4.) oziroma nekaj predlagati, kako bi bilo te dve točki praktično rešiti.

Pisali ste že v „Jugoslaviji“ o mnenju zdravnika, da je večina vojnih invalidov sposobna baš za kmetijsko delo. Vsakdo je že videl kmeta, ki je kosil z železno roko, ki je oral z jedno leseno nogo itd., omenili ste zadnjič marljivega kamnoseka, ki vsled po-

škodbe na roki ne more izvrševati svoje — nepoškodovane prste zahtevajoče obrti, pa že zdaj opravlja vsa poljska dela, seveda drugim — ker sam nima nikakega posestva. Poznam ga, je poštenjak od nog do glave — toda zdaj je berač. Temu bo naša država pomagala, dala mu bo kmetijo in najboljši državljan bo iz njega, med tem ko bi bil inače obsojen k večnemu beraštvu in bi tvoril podlago boljševizmu. SHS je v srečnem položaju, takim sinovom pripomoči do sreče, življenja in bodočnosti.

Zahtevali ste že v Vašem listu, da naj uradni zdravniki takoj pričnejo v zgoraj omenjenem smislu preiskovati naše invalide. Zdravstveni oddelek Narodne vlade pa je molčal, mogoče se bo zdaj kaj zganil, ter mu še enkrat na usta polagamo sledeče:

Vsi invalidi naj se takoj predstavi — ne vojaškim komisijam, kajti kaj ima vojaščina opraviti s pohabljenimi? — pač pa pristojnim uradnim zdravnikom. Ta ima vsakega po imenu itd. vpisati, razun tega ga še na sledeče preiskati: ali more? ali hoče? prejeti in z uspehom obdelovati od države mu oddano posestvo. Videli bomo, da jih bo jako malo, ki bi ne bili več sposobni za kmetijo. Seveda bo treba pri tem še jedno rubriko izpolniti: Ali ima krepko ženo, ki bi mu pomagala pri delu, ali ima deco, kajti dečki krog 14 let bodo pohabljenemu očetu že v krepko pomoč. Vse to je uradnemu zdravniku uvaževati, kajti po naših nazorih je in ostane krepki kmetijski stan podlaga krepkemu narodu.

Pri tej preiskavi naj se nadalje vedno zahteva: izkaz premoženja. Ako dobi pohabljeni, pa za kmečko delo sposobni sin, zadostno veliko posestvo doma, je to pripomniti, takisto je takemu „invalidu“ podporo ustaviti, kajti dokler bo vlekel podporo od države, ne bo hotel delati, med tem ko bo inače takoj se posvetil kmetiskemu delu.

Ker bo razdeliti dovoljno veleposestev — bo na našo srečo taka ureditev tudi za naše finance ugodna;

tudi v tem oziru ne sme uradni zdravnik pozabiti, da je v prvi vrsti državljan, ki je dolžan gledati v vsakem oziru na dobrobit države. Toraj kolikor največ invalidov na za nje ustanovljene kmetije, med invalidi bodo tudi kovači, ključavničarji, kolarji itd., kar je zopet pripomniti v posebni rubriki.

Vse one invalide, ki pa niso nikakor sposobni za kmečko delo, je treba preiskati in oddati v posebnem seznamu mnenje, za kakšno obrt ali za kakšni zaslužek bi bili sposobni. Na pr. invalid ni v stanu hoditi, kosti so vsled težke zlomenine slabo zrastle, ima pa krepke in zdrave roke. Novi poklic: črevljar, sedlar, splošno: delo, pri kojem lahko sedi. Temu naj država nakloni podporo tako dolgo, da bo izvrševal novi poklic. V obče pa je stati na principu, da naj vsak invalid — ako je to le mogoče — si sam zamore prislужiti svoje življenje. Dvignilo ga bo to v njegovi moralni zavesti in bo vzlic prestanim mukam srečen in zadovoljen državljan, — država — to smo mi sami — pa ne bo imela nepotrebnih bremen. (Konec prih.)

DR. JANKO LESKOVEC.

Ob sestanku industrijcev.

Te dni se sestanejo industrijci iz slovenskega dela Jugoslavije. Mnogo dela jih čaka. Vojska je ustvarila nove razmere. Slovenija je danes najbolj industrijalizirani del nove državne tvorbe in s tem se odpirajo veleobrti nova polja delavnosti pa tudi nove razmere. Približati se treba rešitvi razmerja med delavcem in delodajalcem. Da v starem tiru ne gre več, je jasno. Treba bo sodelovanja v vlado in delavskimi organizacijami, da se doseže pravičen sporazum. Preglavico prevzročila valutno vprašanje, razmotriti bo davčno politiko bodočnosti, pripraviti se na prihodnje trgovske pogodbe. Oskrba neobhodno potrebnih surovin bo združena z velikimi težkocami radi negotovosti položaja in — v pravem pomenu besede — šepajoče avstrijske valute.

VLADIMIR LEVSTIK.

13. nadaljevanje.

Višnjeva repatica.

V.

Pohlinov srd nad Vido je bil v veliki meri posledica včerajšnjega dogodka. Strastno pričakovanje grofovega obiska mu vso noč ni dalo zatisniti oči, in burja misli, ki je hrumela po njegovi glavi, je bila pripravila živce v tako izjemno stanje, da si mu komaj izvil pametno besedo. V šoli je moril kakor Bolgar; za en sam stavek iz Cicerona je razdelil sedem debelo podčrtanih dvojic; tisti dan živi studentom v strašnem spominu — bil je pravcati poraz pri Kanah. Le malo je manjkalo, da se nista v konferenčni sobi stepla z Bilbanom, ki sestavlja že nekaj let učeno razpravo »O življenju stenice« ter zabava z rezultati svojih preiskavanj vsakega znanca ob vsečni in nevšečni uri. Humanist mu je dejal ošabno, da je predmet razprave »nezaslišano plebejski«, naravoslovec pa je zasolil pikro, da ne bo imel sreče s svoje revolucionarno propagando, zaničuje to demokratsko žival; kričala sta drug na drugega ter bila s pestmi ob mizo; ravnatelj je s trudom pomiril razgreto kri. Domov je prispel Pohlin obtovorjen z zavoji; najprej je izmotal škaflo finih cigart, da se ne bi osramotil pred grofom s portorikami; pripel si je nov ovratnik, ozaljšal prsi z lepo kravato, izvlekel pilo za nohte — tudi to je bilo zdaj treba imeti! — in v potu svojega obličja potuhtal njeno rabo.

Ves čas obeda je listal po »Knjigi o lepem vedenju«, katero je bil nekoč zaplenil Rožmarinčku med poukom. Povod za vsakdanji grom in tresk je našel v »vnebovpijočem« odkritju, da nosi Vida kolerabo z nožem v usta, »česar bi niti zamorec ne bil zmožen storiti«.

»Da, da,« je renčal še pri omeletah, »kakršna mati, taka hči; jabolko ne pade daleč od drevesa... Nič zlahtnega ni v vaju, nič višjega; strah in groza, če bi moral peljati dve taki dekli v boljšo družbo. Ne prikažite se mi popoldne, dokler vaju sam ne pokličem!«

Gospa Ana je zgrabila prepoved z obema rokama ter naznanila rodbinskemu trinogu, da sta itak zgovorjeni s Križajem, ki pojde z njima na izprehod.

»Tudi njega sem sit do grla,« je zagodel profesor, nič več ne pomneč, kako prijazno je vabil suplenta. »Ne vem, čemu se štuli k nam, vitez žalostne postave; nič finega ni v njem, nič elegancije kakor pri drugih mladih ljudeh. Uh, s čim sem zakrivil, da moram živeti med samimi kmetavzi!«

Mogotno je porinil krožnik od sebe, vrgel servet po mizi ter se umeknil v svojo sobo, kamor mu je sledila Vida s knjigami in zvezki. Pa tudi ta kelih je šel mimo njega; kakor hitro je bil sam, se je vrgel v naslanjač, pozabil očeta Rogerija in vse druge posvetne reči ter se pogrznil v drgečo pričakovanje, oči uprte v vrata, uho nastavljeno, kdaj se oglasi gost.

In zdaj je sedelo njegovo visokorodje na divanu, pušilo cigaro iz profesorjeve škatle ter se pogovarjalo z njim tako prijazno, kakor da ni ubogi, ponižni Peter Pohlin, marveč ekscelencija iz Nove ulice; koliko sreče zanj, koliko ponosa! Profesor je žarel in sijal ter vpletal vsakih pet minut zagotovila, kako neizmerno je počaščen. Globoko zadovoljstvo se mu je porajalo iz teh komplimentov: o, grof Künnigsbruch bo lahko potrdil, da je Pohlin omikan človek in ve, kaj komu gre. Brez razočaranja je videl, da se gostu ne mudi za učene podatke; grof je kramljal semintja, hvalil našega mesta lego ter povzdigoval njegove lepote, ne izvzemši niti Pohlinovega stanovanja; profesorjeva knjižnica mu je imponirala, ob pogledu na staro komodo se je navdušil za empirski slog; in vse to najrajši takrat, kadar je zagazil domačin predalec v zgodovino. Zdelo se je, da v taktni skromnosti nalašč ne kaže lastnega znanja, marveč prepušča besedo strokovnjaku; ta črta ga je še bolj povišala v Pohlinovih očeh. V premolkih razgovora se je oglašal iz sabona živahni pomenek Milana Križaja in gospe Ane, ki je vztrajno kovala svoje železo. Grof je nazadnje prislusnil ter dejal humanistu s prikupnim usmevom:

»Blagor vam, da lahko gojite svojo vedo v zatišju rodbine; saj se ne motim?« In pokimal je proti vratom. »Samci živimo le napol; jaz za svojo osebo sem te zapuščenosti do grla sit in komaj čakam, da si najdem družico.«

(Dalje.)

Udeležite se vsi današnjega protestnega shoda v Mestnem domu.

Dela bo čez glavo. V interesu našega narodnega gospodarstva je, da se čim preje prekoračijo Rubikoni. Vkljub vsem težavam je sigurno, da imajo gotove industrijske stroke na našem ozemlju sijajno prihodnost, če bomo znali izrabiti ugodnosti lege. Prepričan sem, da veliki čas ne najde majhnih ljudi.

Povdaril sem ugodno lego. Slovensko ozemlje je mejiščetreh glavnih kulturnih skupin indoevropskih: slovanskega jugovzhoda, germanskega severa in romanskega jugozapada. Vsaka teh skupin ima v gospodarskem oziru svoj značaj. Sever je pred vsem industrijski, slovanski jug agraren in romanski del mešan. Umevno je, da se mora potemtakem razviti skozi naše ozemlje živahen transitni eksportni in importni promet po suhem in morju.

Vprašanje je, ali more tudi industrija na našem ozemlju sodelovati na izmenjavi dobrin, če more dobavljati iz lastnih tovarov konkurence zmožnih fabrikatov vsaj za glavne potrebščine lastnega državnega ozemlja — z drugimi besedami: ali ji bode možno izpolniti nalogo, ki jo je stavil industrijec na slovenskem ozemlju dr. Brezigar v znani svoji knjigi: oskrbeti druge dele Jugoslavije z lastnimi industrijskimi produkti.

To vprašanje se da tačas le akademsko razmotrivati, ker je rešitev odvisna od činiteljev, pri katerih naša industrija nima končne besede. To so vsa ona dejstva, ki sem jih omenil preje: dobava surovin, trgovske pogodbe nadalje produkcijski stroški, tehnične in trgovske zmožnosti, ugodni tarifi, velikost območja in — glavna stvar — zadostne množine industrijskih predpogojev v lastnem ozemlju. Taki predpogoji so zlasti množina premoga in železne rude. Zadnje nam manjkajo popolnoma.

Radi tega sem vsaj za prve čase po miru pesimist glede naše kovinske industrije, posebno v kolikor producira en masse. Računati je z ogromno angleško, nemško in ameriško, deloma tudi italijansko konkurenco. Boljše avspicije ima izdelovanje fabrikatov za specijelne n. pr. kmetijske potrebščine (kose i. p.) in fabriciranje predmetov, ki jih druge države ne izdelujejo oz. ne v zadostni meri. Sem spadajo med drugim patentne jeklene in električno zavarjene verige (tovarne v Beli peči), razni izdelki kranjske industrijske družbe, zvonovi etc.

Črnogled sem tudi glede tekstilne industrije, event. z izjemo klobučarstva. Naš jugoslovanski narod se oblači po večini v doma izdelano plateno obleko, po zimi pa v kožuhe. Pač pa se porabi dovolj sukanca in bo treba premišljevati o ustanovitvi take tovarne.

Mlinarska industrija je po ostalih delih Jugoslavije tudi zelo razvita, tako da v tem oziru ne prihajamo kaj v poštev. Ima pa ta veleobrt bo-

dočnost pri eksportu izven Jugoslavije (v Italijo event. Švico).

Usnjarsstvo in čevljarstvo v Sloveniji nadkriljuje enake obrate po drugih delih Jugoslavije. Če se prilagodi razmeram, je upravičeno pričakovati znatnega procvita.

Slamnikarstvo je pri nas zelo razvito, a nošnja slamnikov v mnogih krajih Jugoslavije ni običajna. Morala bo torej z drugimi omenjenimi obrtnimi vred iskati odjemalcev izven Jugoslavije, kar ne bo težko, ker ima že od zdavnaj stalne klijente.

Nad svojo potrebo proizvajamo gradbenega materiala posebno cementa in opeke. Žal, da ti predmeti vsled svoje nizke cene in velike teže ne vzdize visokih transportnih stroškov. Konkurenca je mogoča le, ako podjetja leže ob morju ali plovih rekah in tudi konsum ni preveč oddaljen od cenih prometnih zvez.

Steklarska velika obrt ima zasigurano lepo bodočnost, če se času primerno izpopolni in akomodira priklanam. To tem bolj, ker začasno odpade belgijska in severno-francoska konkurenca. Dobro bi prospevala tudi keramična industrija drugih vrst, ki si jih moramo pa še le ustvariti.

Produkcija pijač bi se morala toliko forsirati, da bi postala Jugoslavija neodvisna od inozemstva. Dobro pivo bi našlo dovolj odjemalcev v Banovini, Dalmaciji, Bosni in Srbiji.

Ker bodo po sklepu miru med narodnostmi bivše monarhijske carinske meje, je računati s povzdigo milarške in svečarske industrije. Ta stroka se namreč dozda vsled prevelike konkurence Gradca, Dunaja in predvsem Ustja n. l. (Schicht) ni mogla razviti. Treba bo pa opustiti zastarele metode, če hočemo na jugu dobiti zanesljive odjemalce.

Na rujavem premogu, cinku, svincu in živem srebru producira Slovenija največ v Jugoslaviji. V tem oziru se v dolednem času ni bati konkurence.

Naravnost sijajna postane lahko bodočnost naše lesne industrije. Naš les je najboljši v Jugoslaviji. Naša korist pa zahteva, da se ne izvaža le kot pol fabrikat, temveč v obliki mizarjskih, sodarskih in podobnih izdelkov. V ostali Jugoslaviji je naprednejša lesna obrt zelo malo razširjena in dozda so bogateli iz hrvatskih in srbskih novcev nemški in madjarski judovski kapitalisti. Od nas je odvisno, da se to razmerje konča in tako dvigne jugoslovansko narodno imetje.

Obširni gozdovi so dali ugoden temelj precej razviti papirni industriji. Že pod prejšnjo državo so tovarne na našem ozemlju mnogo izvažale na Hrvaško in Balkan, tembolj bo to mogoče sedaj, ko odpadejo carinske meje.

Konečno ni prezreti specijelne tovarne za loščeno posodo v Gaberjih pri Celju, ki je že pred vojso izvažala „preko“ ca 2/3 svojih produktov. Vsled velike proizvodnje ka-

pacitete in redkosti tovarov enake vrste je pričakovati od nadaljnjega eksporta teh produktov precejšnjega zvišanja dohodkov našega narodnega gospodarstva.

Izmed naštetih vrst industrije so izvažale v večji meri pred vojso v zunanji svet (torej brez ozira na Srbijo) sledeče: kovinska, slamnikarska, steklarska, rudarska, lesna, papirniška in emajlna.

Udeleženci sestanka bodo morali razmišljati in event. sklepati tudi o onih strokah industrije, kise morajo v dolednem času pri nas vpeljati, da se kolikor mogoče otresemo vpliva inozemstva. V prvi vrsti prihajajo tu v poštev tovarne za rotacijski papir, vžigalice, prekaževanje in konserviranje mesenine, sadja etc. Potrebne bodo predprave za ustanovitev tovarne poljedelskih strojev, umetnih gnojil, degtovih barv, forsirati je v dogovoru s poljedelci saditev sladkorne pese, da se naposled začne s fabrikacijo sladkorja itd.

V interesu povzdige narodnega gospodarstva shodu industrijcev mnogo vspeha!

Vse ima svoje meje.

Pod tem naslovom je prinesel „Slovenski narod“ šteč. 23 z dne 28. prosinca t. l. poročilo o občnem zboru društva slovenskih nslužbencev države SHS. Naj izrazim svoje pomisleke k temu poročilu. Da bi se govorilo hujskajoče proti vladi in državni avtoriteti, da bi to presegalo vse meje ni res. Nasprotno je res, da se je govorilo le samo vsled obupa in sicer glede gmotnega stanja. Čudim pa se, da se pri tej priliki ni naglašal ta obup bolj glasno, kot se je. Bil sem ujetnik v Rusiji. Ko so dobili tam državno krmilo v svoje roke boljševiki, so svoje prejšnje zahteve tudi dejansko izpolnili. Ne maram zagovarjati ruskih boljševikov, ker so svoji domovini — slovanski domovini — nakopali zelo mnogo gorja. Resnica pa je, da so gmotno stališče vsakega posameznega delavca, kmeta, priprostega delavca ali uradnika razmeram primerno izboljšali. Učitelju so iz 30 rubljev povišali plačo na 300 rubljev, pisarju iz 25 rubljev na 250 rubljev in več. Čudno se mi je to zdelo takrat v Rusiji. Ni se mi pa čudno zdelo v nedeljo, ko je stopil na oder poverjenik za socialno skrb g. Prepeluh, ki je bil burno pozdravljen. Slovensko uradništvo je živahno pozdravilo narodnega socialističnega poverjenika, ko je stopil na oder in zopet, ko je oder zapustil. Kdo bi si prej kaj takega mislil in vendar je to danes res. Tolmačil sem si to tako, da se gre za naše življenje, ki nam ga reši edinole oni, ki ima moč in tudi srce zato.

Kar se tiče tona za hujskajočo govorico, ki ga je dal na tem zborovanju sam gospod predsednik Lilleg, — bodi povedano sledeče:

Kar je povedal g. Lilleg je bilo vse prav. Če pa je gosp. Lilleg pripravljen zastopati vselej in povsod to, kar je v svojem govoru povedal, dvomimo. Iz vsega vedenja se mi zdi, da je ta govor podoben govorom dr. Šušteršiča, ki je napram javnosti nastopal skrajno radikalno, a sicer bil vseskozi vladni mož. Kaj, če ni gosp. Lilleg eden izmed tistih, ki bi bil rad zastopnik v kakšnem pokrajinskem veču. Da to zapišem, in da so se mi porodili ti pomisleki, je krivo samo to, da ko se je predlagalo za štrajkovi komite, je pričel gospod predsednik svoj radikalni govor oblaževati v toliko, da skrajna sila še ni. Če ni skrajna sila, čemu potem tak ton?! Res pa je, da je vse uradništvo v tako slabem, obupnem, gmotnem položaju, da se ne straši v svrhu svojega izboljšanja poseči po najskrajnejšem sredstvu t. j. po štrajku. Vendar pa, ker bi to vrglo slabo luč na mlado, komaj pridobljeno domovino, zato je pripravljeno še naprej trpeti.

V članku je vzklil: Koliko uradništva je za časa naše vlade napredovalo! Dobro. — Ampak povejte katerega uradništva. Onega, ki dela, ali onega, ki reprezentira in pa onega, ki se ga bojite. Višje svetnike, dvorne svetnike, to je res, znate delati. Pogledajte vojaštvo! Tega znate plačati, ne da bi bilo treba študirati finančni efekt. — Narednik mi je rekel nekoč: Jaz imam več dohodkov kot pa ti. Jaz imam 486 kron mesečno, si dam lahko popravili pri stotniji obleko ali obuvalo, kar si ti ne moreš. In res ima narednik več plače v denarju kot pa jaz, čeprav sem študiral visoko šolo, imam 14 let državne službe, narednik, ki je bil pa moj sošolec, je pa izstopil že v prvi realci. — Drug slučaj. Mlad orožnik mi pripoveduje, da ima plače 750 kron mesečno in poleg tega še prosto stanovanje. Saj mu privoščimo. Ampak ali je to v kakšnem razmerju? Dajte nas rajši vse k orožnikom, kljub temu, da smo študirali visoko šolo.

Kar se tiče izboljšanja plač ljudskosolskemu učitelstvu, je prav, zaslužilo je že zdavnej. Grdo pa je, če se zdaj baha s tem po časopisih, kar je bila samo dolžnost, katero so izpolnili po incijativi iz Beograda.

Kar se tiče gospodarstva v mladi državi, da si ne morem biti na jasnem pri najboljši volji, bodi omenjeno samo ono, kar sem pisal glede višjih in dvornih svetnikov ter vojaštva. Če se vlada boji zvišati plače uradništvu, uradništvo prav rado odneha od svoje zahteve. Ostanimo pri sedanjih, a pogledajte na prste navijalcem cen. Zalog je dosti, dobi pa se samo za drag denar ali za zameno. En slučaj. Rabil sem za sorodnika, ki se mu je porodilo dete, takozvani cucelj. Iz ene trgovine v Kranju sem ga dobil za 15 kron, iz druge v istem času in popolnoma enakega za 7 K 50 v s steklenico vred. To, mislim, pač niso zdrave razmere.

Vlada naj nastopi proti navijalcem cen z ono strogostjo, ki je potrebna,

JOS. KOSTANJEVEC:

Ata Korel.

Ata Korel je oženjen. Recimo, že trideset let. Če se je oženil s trideset leti, je star danes torej šestdeset. Ker je pa ata Korel vse več kot previden, se je oženil bržkone že s 25 leti in jih ima danes na hrbtu šele petinpetdeset. Nosi jih dobro. Pozna jo se mu samo na čelu in okoli ušes. Na čelu je nekaj nepreplivih brazd in okrogla zamolkla bradavica, okoli ušes nekaj sivčkov, ki ga delajo častitljivega. Nekoliko ohlapna lica, golo obrata, njegovi mladosti nikakor niso na poti in vkvar. Skupno z vihrajočimi nozdrvmi ga delajo celo aristokratskega in brezskrbno neumnega. Njegove svetle oči se še vedno smejejo, zlasti če zagledajo spodoben ženski stvor, ki ga takoj vzamejo na piko. Iz vsega tega se vidi, da ata Korel ni imel nikdar opravičiti z moškimi.

In to potrjujejo tudi različna druga dejstva. Takole koncem vsake jeseni in začetkom vsake spomladi se ata Korelna vselej loteva precejšnja

razburjenost. Ob teh časih ponavadi posedava v svoji sobi v starinskem naslanjaču in vpira pričakujoče svoje oči v telefon, ki si ga je dal napeljati navlašč v posebne namene. Uvidel je, da mu prihrani obilo potov in sitnosti. Ob teh časih ne sme nihče k njemu, tudi njegova žena ne. Mimogredé povedano, se imata z ženo rada in ata Korel trdi vedno, da je samo njuna prevelika ljubezen kriva, da nimata otrok.

Tako sedi tudi danes ata Korel in buli na steno, kjer čepi telefonska naprava kakor velik črn pajk. In sedaj zavzvi in ata se vzdigne ter pristavi ročaja k ušesom.

„Halo... Kdo tam... aha, sollicitator... tukaj ata Korel... tako torej... prosim... kako se pa piše... od kod... aha... torej dvatisoč... kanalja... kakšna pa je... mhm... čakajte, da pogledam v protokol...“

In ata Korel brska nekoliko časa po zapisku, ki leži pred njim na mizi. Pri imenu pod št. 16 napravi s svinčnikom kljukico. Potem zopet pristopi k telefonu.

„Halo... vi ste brljav, sollicitator...“

no, ne zamerite... eh kaj, kupite si nove naočnike, če ne vidite... da... št. 16 je v mojem protokolu jabolko četrte vrste, že podobno lesniki... odštejte tisoč... noče?... navržite v božjem imenu še petdeset... ah, vi ste ptič, sollicitator... dobro... napravite izjavo, naj podpiše... izplačujte... ne motite me več tako hitro... Sluga sem, pozdravite doktorja...“

Ata Korel si pomane roke, napiše k št. 16 z besedami „tisoč in petdeset“, sede in se zamisli. Potem začne nanovo pregledovati svoj protokol. Uveri se, da je telefonskim potom uredil z današnjim že dvaindvajseti slučaj svoje dejanske ljubezni. In ko sešteje izplačane vsote, se nakremži ter izpregovori černo:

„Vsega skupaj torej dvainšestdeset tisoč in petstopenetdeset kron... hm...“

Takoj nato pa se glasno zasmije in se zadovoljno potrepilje po okroglem trebuščku.

„Eh, pa si vendar še fant, Korel!... Še tri imaš do zdaj, do koliko jih pripraviš?“

Vnovič se zasmije, da se strese njegov patron na steni, in vzkligne:

„Vse gre kakor namazano... znati je treba... proklete babnice...“

Veselo vzame klobuk in palico in race po stopnjicah navzdol. Na cesti se ozre na nebo in zamiži. Solnce stoji visoko, v njegovih žarkih se rdečijo strehe, od vseh strani prihaja pomlad.

In pomlad se naseli tudi v njegovem srcu. Mehak je kakor vosek in dober kot kruh. Nasproti mu pride bos paglavec, ki gre iz sole.

„Dober dan, ata.“

Korel ostrmi in se vstavi.

„Kaj, ali si ti tudi moj?“ — Fantič zauka in steče dalje.

Korlu se srce odpre na stečaj. Počasi race dalje in mrmra:

„Joj, koliko jih je... Lepo je biti dobronik toliko revam!“

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah! Pridobivajte novih naročnikov!

ali pa naj da uradništvu take plače, da bodo sorazmerne sedanji draginji in tudi sorazmerne plačam oz. dohodkom drugih stanov. Štediti pa baš pri stanju, ki je glavni steber državne uprave, se pravi tirati uradništvo v obup, gojiti — korupcijo in zanemarjanje službe. To pa gotovo ni v interesu naše mlade države in če državno kolo ne more tako funkcionirati kakor bi moralo in kakor bi lahko, ne bodo krivi tega uradniki temveč tisti ki s svojo ozkosrčnostjo tirajo uradništvo v — obup.

Koroško.

Trdo nemško-koroško vjetništvo.

(Od našega posebnega poročevalca.)

Podrožica, 1. svečana. Iz trdega in krutega nemško-koroškega vjetništva se je doslej vrnilo in prijavilo ljubljanskemu pešpolku, 16 mož. Vsi so pobegnili iz vjetniškega taborišča v Spitalu ob Dravi, iz nekega visokega gradu. Do Jesenic so rabili nad 36 ur peš. V gladi in mrazu so preko pasa gazili sneg čez Karavanke. Vsi enoglasno slikajo neznošno brutalnost tega vjetništva. Nemške tolpe so jim pokradle celo aluminijeve prstane raz prste. Iz vjetništva so se vrnili naslednji: pešec enoletni prostovoljec Ivan Škrjanec, sin prožnega mojstra Ivana Škrjanca, vnetega organizatorja slovenskih železničarjev, dalje: narednik Pleško Anton, četovodja Slovník Martin, četov. Sramšek Miha, pešec Dalis Rudolf, pešca brata Anton in Jožef Pirc, pešec Korpnik Franc, Simončič Franc, Hudovernik Miha, Smrekar Fr., Grele Ivan, Gnezda Ivan, Prusnik Franc, četovodja Kristan Franjo in pešec Krajšek Anton in Strgar Franc.

Delo ameriške misije.

Celovec, 1. februar. (Ljub. k. u.) Tiskovni urad koroškega deželnega odbora poroča: Ameriška misija je obiskala najprej Velikovec, kjer jo je nemško prebivalstvo iskreno pozdravilo. Iz Celovca je v torek obiskala Kotnarovo vas, Grabštanj, se peljala do mostu sv. Ane in nato po ovinku nazaj v Celovec. V petek je obiskala Vitrinje, Hodiše, Škofiče, Loga vas in Vrbo. Preko Beljaka in Podkloštra se je peljala ameriška misija do italijanske demarkacijske črte. Amerikanci so govorili s številnimi ljudmi, na katere so slučajno naleteli na cesti, kako sodijo o razmerah. Deputacij niso sprejemali, razen v Vrbi, kjer so se jim predstavili zastopniki občine. V Škofičah je poizkušal župan, izraziti željo prebivalstva v smislu jugoslovanske majske deklaracije od 1. 1917.

Nedolžno preganjani Nemci.

Celovec, 31. januarja. (Lj. k. u.) Glasom Dunajskega korespondenčnega urada je Celovec od postajnega poveljništva v St. Pavlu v Labodski dolini dne 30. januarja popoldne dospela brzojavka, da je St. Pavel iz Spodnjega Dravograda pribežal strojevodja Peter Adolf in naznanil, da Jugoslovani internirajo in v Ljubljano odvajajo vse nemške uradnike in strojevodje, ki so se izjavili za nemško-avstrijsko državljanstvo. Postajno poveljništvo prosi v imenu vseh uradnikov in strojevodij za takojšnjo intervencijo in odločno protestuje zoper to kršitev v Gradcu sklenjenega odgovora.

Pod italijanskim jarmom.

Italijanski strahovi.

Ženeva, 31. jan. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča „Il Mattino“, da je italijanski mornariški minister ob vzhodni jadranski obali zasidranim vojnim ladjam ukazal, da naj brez posebnega povelja zatirajo zoper Italijo naperjene nemire, pravočasno zaprečajo izzivanja in imajo za vsako možnost čete za izkrcanje pripravljene.

Italijanska barbarstva.

Trogir, 1. febr. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: V selu Prepatnici je okoli 800 italijanskih vojakov, ki vsaki dan brezobzirno izsekavajo občinske in zasebne gozdove ne glede na lastnika in debelost debel. V najkrajšem času bo na ta način postala cela Prepatnica gola pustinja. Gozdovi, ki so jih seljaki leta vzgajali, bodo popolnoma izginili.

Jugoslavija.

Jugoslovani v Subotici.

V Subotici, glavnem mestu Bačke, je okoli 80.000 Jugoslovancev, večina Hrvatov-katolikov, ki so jim pa Madžari rekali Bunjevci. Ker je sedaj prešla uprava v narodne roke, je uvedena hrvaščina v vse šole kot učni predmet, a učni jezik je moral ostati madžarski, ker ni hrvatskih učiteljev. Tudi sicer vlada veliko pomanjkanje inteligence. Neki dopisnik iz Subotice pozivlja v „Narodni politiki“ učitelje iz Hrvatske, naj se prijavijo za službovanje v Subotici. Isti dopisnik trdi, da je ondi en milijon Bunjevcev in Šokcev.

Slovanski svet.

Slavnosten vhod Čehov v Požun.

Budimpešta, 30. jan. (Lj. k. u.) Ogrski kor. urad poroča: Čehoslovaška vlada je sklenila, da bo imela 2. februarja z ministrom za zasedeno ozemlje po Čehoslovakih, Šrobarjem, na čelu slavnosten vhod v mesto Požun. S kompetentne strani so protestirali proti temu, da prevzame čehoslovaška vlada oblast v Požunu.

Šolstvo na Slovaškem.

Na Slovaškem je okoli 4000 ljudskih šol; od teh na čisto Slovaškem ozemlju 3500. Od teh je samo 344 slovaških, na katerih poučuje 550 učiteljev 42.000 otrok. Madžarska statistika navaja število slovaških učencev z 236.000; torej jih niti petina ne obiskuje slovaških šol. Na 3000 popolnoma madžarskih šolah poučuje 4000—4500 učiteljev, ki ne razumejo niti besedice slovaškega.

Mirovna konferenca.

Jugoslovansko-rumunski spor pred mirovno konferenco.

Pariz, (Lj. k. u.) Na današnji seji mirovne konference so imeli zastopniki Srbije in Rumunije priliko, da so utemljili svoje zahteve glede transilvanskega Banata.

Italija vztraja pri londonskem paktu.

Curich, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Glasom vesti iz Pariza so vsi poizkusi, odvrniti Italijo od londonske pogodbe, ostali brezuspešni. Italijanski delegati se sklicujejo na to, da so le vsled londonskega dogovora sprejeli odgovornost za vstop v vojno in da bi sprememba londonske pogodbe neugodno uplivala ne samo na njihova, marveč tudi na še višja mesta. Italija bi bila prej pripravljena za koncesije napram Nemski Avstriji kot pa Jugoslaviji in vztraja posebno na svojih zahtevah po Jadranu.

Političen pregled.

Wilhelma bodo do smrti internirali. Newyork, 31. januarja. (Lj. k. u.) Jugoslov. dop. urad poroča, da bo nizozemska vlada predlagala, naj bivšega nemškega cesarja do smrti internirajo na enem najmanjših otokov Nove Zelandije, kjer naj ostane pod nadzorstvom nizozemskega, angleškega in francoskega brodograditelja. Ravno tako bi moral biti deportiran do smrti tudi prestolonaslednik, vendar pa bi ga bilo treba spraviti na kak drug otok.

Vstaja kmetov v Rumuniji. V Rumuniji je izbruhnila velika vstaja kmetov. V glavnem mestu in v provinci se vrše ljuti boji. V Bukarešti je bilo mnogo mrtvih. Vojaki so streljali s strojnimi. Socijalistični vojaki so prešli k vstašem.

Nova vojna? „Giornale d'Italia“ prinaša odprto pismo mornarja iz Zadra na Bissolattija, v katerem piše: „Ali bo Zader italijanski — tako so mi rekli včeraj moji someščani — ali pa bomo šli v novo vojno. To vedo vsi in so pripravljeni. Vedó, da bodo zmagali še enkrat iz istega razloga, kot so zmagali včeraj (!) Zločin je Zader iztrdati mater Italiji. — Vedite, da bo še enkrat vojna, če ne bo Dalmacija italijanska! Torej Italijani hočejo vojno za 18.000 Italijanov, ki živijo med 650.000 Jugoslovani v Dalmaciji! In mi, ali bomo trpeli, da izgubimo nad 600.000 naših ljudi na Krasu, v Goriški, Trstu in Istri? Za staro pravdo so šli naši predniki z veseljem v boj in jih ni strašila smrt. Pa se bomo bali mi? Jugoslovani so omogočali Italijanom njihovo takozvano zmago ob Pavi, ker so se uprli avstrijskemu poveljstvu. Pokazali bomo, če bo treba, da znamo gosta, ki se vede sedaj kot jež v pravljici, tudi vreči iz naše hiše!“

Pod naslovom „Kaos v Jugoslaviji“ piše „Giornale d'Italia“ z dne 28. januarja t. l.: „Dočim se na zunaj ujedini, ker potrebuje proti Italiji, kaže popolno, so vendar med Hrvati in Srbi, oz. boljše med katoliki in pravoslavni več ali manj skrita nasprotja. Kadar se poostre, pa pridejo vodilni krogi s strašilom Italije. Sovražstvo proti Italiji je veliko in narašča. Vendar se že jasno kažejo dve struji. Jedna računa na oboroženi konflikt z Italijo, kajti če se že odreka nerada Trstu, vendar ne mara izgubiti ne Gorice, ne vzhodne Istre, ne Reke, ne Dalmacije z otoki, ne Krasa s Postojno, Logatcem in Snežnikom; druga, ki se razvija med trgovskimi sloji, želi prijateljskih in trgovskih odnosov z Italijo in računa na možnost sporazuma. Francozi, živahni kot vedno, so že izkoristili to željo po vzpostavitvi zvez s svetom in dovažajo ob enem s potrebinami za solunsko armado hrvaškim trgovcem obilo blaga, zlasti luksurijskih predmetov. Sicer pa ima Hrvaška še vedno vsega v obilici, kot je imela celo vojsko. Ne manjka ne mesa, ne salame, ne masti, ne moke, ne sadja. Samo riža ni, ki se ga pričakuje iz Italije“. Kaos torej le ni tako velik.

Italijanske laži. „Corriere della Sera“ poroča iz Zagreba: Iz strahu pred protisrbsko agitacijo, povzročeno od Radičeve stranke, ki je nasprotna ujedinenju s Srbijo in zavzema vedno večji obseg, je prišla srbska divizija 12.000 mož v Zagreb, da zadušijo nemire v začetku. Razum tega so prišli v mesto 4 polki topništva. Dve skupini letalcev letajo vsak dan nad mestom v svrhu oglašanja. Kljub vsemu temu je položaj resen. Kmečka in klerikalna stranka ne izključujeta, da izbruhnejo protionistični nemiri, kljub temu, da priznavajo korektnost srbskih poveljstev in čet. Tudi v Bosni vré; v Sarajevu in Banjaluki ter okolici so se dogodili 19. in 12. t. m. neredi med katoliki in pravoslavni. Musulmani se zaenkrat ne udeležujejo tega gibanja. — Tako laže italijansko časopisje z očitnim namenom, da bi škodovalo našemu ujedinenju in nam zmanjšalo ugled pri ententi.

Slava Srbom, ki niso obupali. Iz Soluna poročajo listom: Slušatelji belgrajskega vseučilišča, ki so v spomin osvobojenja Belgrada poslali generalu Eranchetu d'Esperey, vrlemu voditelju vzhodne armade srbske, umetniško izdelano adresno, so prejeli od generala njegovo sliko z naslednjo dedikacijo: Slava Srbom, ki niso obupali!

Čuden pojav. V zadnjem času dobivamo iz Belgrada pobeljene liste. Zdi se, da je to avstromadžarsko specialiteto prinesel v Belgrad, kjer je preje sploh niso poznali, minister notranjih zadev Svetozar Prebičević. Za take pridobitve v državi SHS se bodo bratje Srbi pač zahvalili. Hrvatski listi očitajo ministru Pribečeviću, da je dober učenc tirana Tisze. Vsekako se zdi, da je Svetozar Pribečević zgrešil, ko je šel kot minister v Belgrad — on bi

bil kakor nalašč primeren minister za „kralja“ Nikito, ako bi ta še kdaj prišel v svojo nekdanjo državo.

V treh tednih bomo v Parizu. Tako so pripovedovali nemškim vojakom pred 6 meseci. List „L'Alzácien“ poroča, da so nemški vojaški pisatelji pisali: Premagali smo Italijo. Sedaj pojdemo proti večnemu sovražniku, proti Franciji. Vsakdo izmed vas se je čudil bogastvu Italije. A to ni nič v primeri s Francijo. Francija je najbogatejša dežela na svetu. Vsak izmed nas se bo mogel odškodovati za vse trpljenje vojne, ki nam je bila vsiljena. Vsak bo lahko vzel, kar bo hotel. To je vojni dobiček. V Vogezih pa so razglasili vojakom: V šestih mesecih bomo v Parizu, v osmih bo mir s Francijo. Prišlo je drugače. Nemci so dades res v Parizu, a kot vojni ujetniki. Mir bo tudi sklenjen, a diktirala ga bo — Francija!

Pomoč proti bedi na Balkanu. Pariz, 1. januarja. (Lj. k. u.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Z Balkana prihajajo vesti, da je beda na Balkanu veliko večja kakor kje drugje v Evropi. Vsled tega odputuje mislija ameriškega Rdečega križa na Balkan, da najde način za mednarodno pomoč. Zato se se bodo za Balkan porabila v Italiji nakopičena živila.

Nova razkritja o avstrijskih zverstvih. Ko je avstrijski generalni štab zapustil Sarajevo, so vse spise nakopičili v nekem vagonu, a ostaneke zažgali. Vzlic temu se je Narodnemu svetu posrečilo, da je dobil v roke neke dokumente in med drugim tudi nako tajno depeša z Dunaja. V tej depeši se je odredilo, da se ima poklati vse prebivalstvo brez ozira na starost in spol, ako bi avstro-ogrsko armada morala izprazniti deželo. Ko bi se bilo to uresničilo, bi to ne bilo drugo kakor izvršenje grožnje, ki jo je izrekel Tisza mesec pred svojim umorom.

Tudi na Dunaju protestirajo radi mariborskih dogodkov. Po trditvi dunajskega „Staatsratta“ so jugoslovanski vojaki streljali brez povoda v mirne nemške manifestante. Zahtevajo, da zasedejo sporno ozemlje na Štajerskem ententine čete. Pri tem nemški „Staatsrat“ tolaži mariborske Nemce s pravičnostjo zapadne demokracije. Čudno, da ti gospodje popolnoma pozabijo, kako je izgledala njih pravičnost v Brest-Litovskem!

Dopisi.

Iz Kranja. (Iz časov avstrijske krvave justice.) Leta 1914 se je vršila pri okrajnem glavarstvu v Kranju pod št. 192/pr in pozneje pred deželnim sodiščem v Ljubljani pod Vr863/14 kazenska preiskava radi §§ 63 in 64 k. z. (žaljena Veličanstva članov cesarske hiše) proti maturantom V. A. iz Litije, A. G. iz Lipnice, ter sedmošolcema K. M. iz Kranja F. R. iz Radče, ki so v Kranju obiskovali gimnazijo. Dalje so bili obtoženi, da se je nahajala v Kranju in Ljubljani med dijaštvom organizacija, ki je imela namen propagirati jugoslovansko oz. srbofilsko gibanje, da so prirejali z dijaki ljubljanskih gimnazij politične shode in odobrvali atentat na Ferdinanda.

V ovadbi tuk: okr. glavarja Sch. prononsiranega Germana, ki pravi: „Die Bezirkshauptmannschaft ging der Sache nach“, navaja med drugim: „Inmitten dieses serbophilen Zirkles, dessen Mitglieder sich wohl an den serbischen Siegen der Balkankriege berauschten und in der Lektüre serbenfreundlicher Tages- und sonstiger Blätter, darunter auch des „Slovanski Jug“, der bei den Hausdurchsuchungen in 3 Exemplaren vorgefunden wurde, ihren überhitzten Phantasie neue Impulse zu führen, standen die Schüler A. G., V. A., K. M., und F. R.“

Glede prvih treh obtožencev si je izbral kot glavno pričó nekega 14 letnega dijaka in nepostavno brez zapisnikarja vodil sodnijsko preiskavo ter kot vreden Hohenburger-Elsnerjev zaščitnik zaslišaval po metodi, ki je vredna samo njega in njegovega ime-

na! In kako verodostojno pričo si je izbral! Glavarju Sch. je potrdil gori navedena inkriminirana dejanja, a eno uro popreje je pa na vprašanje g. ravnatelja kranjske gimnazije, če so se v resnici nekateri dijaki zavoda o umoru nespoštljivo izrazili — izjavil: „Popreje sem o tem nekaj slišal, sedaj se pa na to ne spominjam več.“

Na to izjavo in iz same požrtvovalnosti, da ugonobi bodočnost 4 mladencev, je odredil ustmeno po žandarmeriji preiskovalni zapor in hišne preiskave, dasi to ne spada v njegovo področje. Bili so mu pač kranjski sodniki preslabi avstrijski kriminalisti!

Od več kot 50 zaslišanih prič ni nobena vedela povedati kaj pozitivnega razven dotičnega 14 letnega dijaka, katerega verodostojnost je omajal g. ravnatelj kranjske gimnazije in kateremu se imajo navedeni obtoženci zahvaliti, da niso prišli pod krvavi meč prejšnje avstrijske justice. Vsi obtoženci pa so sedeli po več mesecev v preiskovalnem zaporu in postopanje proti njim se je moralo ustaviti, ker ni bilo zadosti dokazov za njihova inkriminirana dejanja.

In poglejmo! Okrajni glavar Sch., ta zagrizeni German, ta denuncijant, vlada še vedno tisoče slovenskega prebivalstva in sedi še vedno v tako narodnem mestecu, kakor je Kranj! Seveda, če ga pa podpira največji kranjski narodnjak!

Deželno vlado SHS pa vprašamo: ali ji je znano početje tega trinoga in ali mu je pripravljena pokazati vrata v nemško Avstrijo, kamor spada?

Njegovemu zaščitniku, narodnjaku gospodu C. pa povemo, da je ogroženje Kranjcev vsled paševanja celega mesta po „žlahti“ priklopelo do vrhunca in da pridemo prihodnjic s polnim imenom na dan.

Iz Ljubljane. Novo zdravilo. Gospa je povedala svoji prijateljici moji ženi, od katere sem jaz zvedel tole: „Gospoj je zbolel sinček. Imel je vročo glavo, težko sapo in s prsti je silil v nos. Mamica je takoj vedela, da ima sinček nadležne gliste. Kupila je kukerčkov zoper ta mrčes, pa ni nič pomagalo. Potožila je to sosedu. Ta pa pravi: Jaz vem za sredstvo, katero Vašemu sinčku nadležno golazen pomori.“ Nato vzame osminko kruha iz vojne prodajalne, kane na vsako stran nekaj kapljic čiste tekočine in da gospej, rekoč: „Nesite to Vašemu sinčku in če bo pojedel, bode jutri že zdrav.“ Drugi dan pride zopet gospa in vsa vesela pripoveduje, da je zdravilo pomagalo. „Kako pa je bilo?“ vpraša sosed. Gospa pripoveduje: „Težko je šlo, otrok ni hotel jesti zdravilnega kruha. Tedaj sem šla in kupila konjička, takega ki zadaj piska, postavila ga na mizo in rekla: „Vladko ako pojesh ta kruhek, dobiš konjička.“ Otrok je začel jesti kruh, solze so mu silile v oči in z veliko težavo ga je pojedel. Zvečer pa je jel tožiti, da ga trebuh boli in bilo mu je zelo slabo. Stokal je in stokal in vso noč nisem zaspala. Proti jutru pa je zdravilo učinkovalo. Gliste so šle — oh, koliko je bilo tega mrčesa! Potem pa je zaspal in spi kakor angelček. Prišla sem Vam povedat in se zahvalit. Radovedna pa sem kakšno zdravilo ste dali na kruh, da je tako pomagalo.“ Sosed odgovori: „Kapljice na kruhu so bile prav nedolžne, pomagale pa je kruh. Kruh iz vojne prodajalne je tako kisel in grenak, da vse gliste zamori in prežene. Pazite pa, da zopet ne dobi glist, ker v prihodnje ne bo hotel več takega zdravila.“ „Prav imate,“ nadaljuje gospa, „ko sem ga zjutraj vprašala, če hoče še kaj kruha, da bo bolj ozdravel, je odgovoril: „Ne, mama ne! Rajši dam konjička nazaj.“

Iz marnberškega okraja. Tudi tukaj so razni nemškutarski agitatorji prav usiljivo pobirali podpise za — Nemško Avstrijo. Enega izmed njih, notarja Stöcklinger-ja v Marenbergu je radi tega aretirala vojaška oblast. Poverjenik za notranje zadeve naj blagohotno odstavi tega strastnega nemškega hujskača ter nam pošlje slovenskega notarja! — Izjavo za republiko „Lačenberg“, tako namreč imenujejo slovenski vojaki Nemško Avstrijo, so podpisali v prvi vrsti razni lesni

kupčevalci, kramarji in gostilničarji, ki so obogateli od Slovencev. A tudi nekaj nezavednih, ali boljše rečeno, nekih Slovencev, ti bi Nemcem na ljubo podpisali tudi lastno smrtno obsodbo, so pridobili nemškutariji za svojo izjavo, vendar pa ni šla ogromna večina nemškim hujskačem na limance. Krvav, od Nemcev in nemškutarjev provociran mariborski dogodek je bil za tukajšnje nemškutarje mrzel poliv in so vsled tega nekoliko povzeli svoj greben. Ker je tukajšnje ljudstvo slično koroškemu, ki ga je nekdo dobro v „Jugoslaviji“ označil kot jako materijelno in čutno in ker so tukajšnji Slovenci v pretežni večini gosti in gozdni delavci, zato je bilo že koj v začetku nujno potrebno in je še sedaj silno aktualno, da bi se v te kraje poslala potrebna živila, predvsem pa sladkor, petrolej in tobak. S tem bi se pridobila srca tukajšnjega prebivalstva na prvi mah; z lepimi besedami in obljubami pa se malo opravi, ker manjka idealnega poleta. Zato nujno prosimo: Pošljite v marnberški okraj moke, sladkorja, petroleja in tobaka, (cene so pri tukajšnjem ljudstvu postranska stvar), to bo najboljša priporočilo, najuspešnejša agitacija za Jugoslavijo. Kdor bo dal, bo gospodoval!

Dnevne vesti.

Današnja številka obsega 6 strani.

Prihodnja štev. „Jugoslavije“ izide v torek zjutraj.

Danes je zadnji dan za žigosanje bankovcev. Nežigosani bankovci so v naši državi brez vsake denarne vrednosti.

General Maister, naš odlični branitelj štajerskih mej, je prišel sinoči v Ljubljano, kjer ostane do jutri.

Dravska divizijska oblast. Z včerajšnjim dnem je prevzel general Krsta Smiljanec poveljstvo dravske divizijske oblasti, ki obsega vse ozemlje Slovenije. S tem je prenehala oblast II. vojnega okrožja.

Ko bomo travo jedli. Neki večji ljubljanski mesar iz šentpeterskega predmestja — seveda vojni dobičkar — hoče prost nakup goveje živine in če bi poskočile cene za konsumente tudi na 20 kron za 1 kg. Ko je tako razkladal in te svoje načrte utemeljeval, se ga je opozorilo, da bi Ljubljančani, ki so po večini srednjega in nižjega sloja, vendar ne bi mogli plačevati mesa po tako visoki ceni, se moč odreže rekoč: „Naj gredo pa na Golovec travo jest.“ — Dobro bi bilo, da se pošlje tega gospoda za nekaj dni na Golovec, da napravi kot prvi poskušnjo in se ga raznim četveronožnikom primerno dresira.

Gobe in mast. Da smo Slovenci lačni in da nam manjka raznih živil, smo v veliki meri krivi sami. Posebno veselje in pohlepnost po denarju imajo nekateri „zavedni“ trgovci, ki bi najraje vsa naša živila spravili v nemško Avstrijo. Tako je zadnje dneve poskušal znan gospod v Ljubljani odpeljati nekaj bal na Dunaj in deklariral za gobe. Ko se je pa te bale bolj natančno pregledalo, se je dognalo, da znaša teža 528 kg in to po večini mast, katera je bila v zabojih med gobami. — Ta „zaveden“ gospod gotovo ni imel namena napraviti dobrega „kšefta“, pač pa mora imeti veliko usmiljenje in sočutje do nam Slovencev tako „naklonjenih“ nemških Avstrijcev.

Psi, ki demonstrirajo za nemško Avstrijo. „Slov. Gospodar“ poroča: Brezplačno so delili frankfurtarske trake med demonstrante trgovci: Kokošinek, Ferner, Leyrer, Pirchan in Worsche. Trakov so imeli toliko, da so celo pse okinčali z njimi. Ali so tudi pse štel med tistih 24.000 Nemcev, ki so baje glasovali za Nemško Avstrijo?

Izženite odstavljene uradnike! „Slov. Gospodar“ piše: Odstavljeni nemški uradniki, ki nimajo v Mariboru prav nič več iskati, se še vedno klatijo po mestu in nočejo v deželo gladi. Ti ljudje imajo sedaj časa dovolj za hujskanje proti Jugoslaviji. Zoper državo SHS hujskajo na najbolj strupen način. To so pokazali zlasti o priliki

ponedeljkovih izgrediv. Skrajni čas bi že bil, da se vse odstavljene nemške uradnike izžene iz Jugoslavije!

Samo zovi nas. V lličih je razlagal laški oficir otrokom v šoli zemljepis Italije in označil k Italiji tudi Istro. Ko je vprašal nekega dečka, je ta vzel palico, pokazal od Soče do Vardarja in dejal v slabi laščini: To je vse Jugoslavija! Oficir je debelo gledal, ko so nato otroci vzeli knjige in zapustili šolo, med tem ko so peli iz celega grla: „Zovi, samo zovi!“

Maksimalna cena za meso je v Konstanjevici na Dolenjskem samovoljno zvišana na K 12—, dočim je uradna maksimalna cena za en kg 8 K.

Lakota na Dunaju. Amerikanski oficirji, ki so spremljali živež z Reke na Dunaj za bolnike in otroke, so pripovedovali, da umrje na Dunaju dnevno 100 do 150 ljudi za lakoto.

Za uvedbo enotnega službenega jezika v vojski SHS. Osješka „Hrv. Obrana“ opozarja na potrebo, da se za vojsko SHS uvede enoten službeni jezik. Spominja, da so Hrvati, ko se je za domobranstvo uvedel materinski jezik, sestavili slovar najpotrebnejših izrazov za poveljevanje in tehnične predmete. Te izraze so vzeli deloma naravnost iz naroda, deloma so tuje izraze več ali manj srečno prevedli v hrvaščino; Srbi so pa enostavno osvojili tuje izraze: komanda, komandant, armijska komanda, kader, šiljbok (Schildwache) itd., tako da če danes javi hrvatski častnik srbskemu predstojniku v hrvatskem službenem jeziku, ga srbski častnik ne razume. Temu treba odpomoči. Skliče naj se enketa hrvatskih, srbskih in slovenskih častnikov pa jezikovnih strokovnjakov in književnikov, ki naj sestavijo slovar enotnega službenega jezika za vojsko.

Računovodstvo (z likvidaturo) intendance II. vojnega okrožja, dosedaj nastanjeno v „Dvorcu“ šoba štev. 55, se je preselilo v Gosposko ul. št. 15, I. nadstropje.

Nakup in prodaja plemenske živine se sme vršiti le s posredovanjem vnovčevalnice za živino in mast v Ljubljani oziroma njenih zaupnikov, vendar pa slednji niso upravičeni zahtevati in pobirati nikake pristojbine za svoje posredovanje. — Poverjenišvo za kmetijstvo.

Vse konjerejce in posestnike konj se v lastnem Interesu opozarja, da je vsaka kupčija s konji, ki so bili last bivše avstro-ogrske armade, strogo prepovedana. Oškodovani bodo kupci, ker se na protipostavne kupčije ne bo oziralo, proti prodajalcem se pa bo uradno postopalo. Vsak izvoz konj čez deželne meje je istotako zabranjen.

Preveč obzirnosti. „Slov. Gospodar“ poroča, da so minuli ponedeljek demonstrirale tudi one nemške ženske pomožne moči, ki so bile po milosti obdržane v službi magistrata, prehranjevalne urada, glavarstva itd. v Mariboru. To je res preveč, medtem ko čaka na službo toliko Slovencev. Tu je vsaka obzirnost ne-le neumestna, ampak naravnost greh, da ne rečemo hujske!

Dodatek. Notica v ned. „Jugoslaviji“ štev. 25 pod „Neverjetno“ je sedaj že zastarela. Kar se je od tedaj zgodilo, je še bolj neverjetno, a žal resnično. Da nam gospodje pri vladi ne bodo očitali, da samo sumničimo, navajamo suha dejstva. V štev. XXX. uradnega lista se je z dnem 28. dec. 1918 dr. Winklerju vnovič podaljšal rok za nastop notarskega mesta v Brežicah do 1. aprila 1919. Takoj nato v štev. XXXI. istega lista je notarska zbornica SHS v Celju dne 2. jan. 1919 notarsko mesto v Brežicah kljub zgoraj omenjenemu podaljšanju kot prosto razpisala. V štev. XXXV. uradnega lista pa beremo: Naznanilo. Notar dr. Ivan Winkler ne nastopi notarskega mesta v Brežicah, kamor je bil predstavljen, marveč ostane notar v Slovenjem Gradcu. — Predsedništvo višjega deželnega sodišča SHS v Ljubljani, dne 4. januarja 1919. Kavčnik, s. r. — Še vedno veljavne določbe notarskega reda in tozadavne naredbe na katere se gospodje tako radi sklicujejo, kadar se gre za koristi Slovencev, pa določajo: „Kakor hitro je kak notar predstavljen v drug kraj,

z gubi mesto notarja na svojem prejšnjem sedežu ter je to mesto kot prosto razpisati. Notarja imenuje justični minister.“ Kaj pa se je zgodilo z Nemcem dr. Winkler-jem v Jugoslaviji, državlj Srbov, Hrvatov in Slovencev! Najprvo se mu je dvakrat podaljšal rok za nastop notarskega mesta v Brežicah — dasi bi bilo po zakonu edinole pravilno to mesto, ako se ni po preteku treh mesecev po premetitvi zasedlo, kot prazno zopet razpisati. Višje deželno sodišče SHS v Ljubljani je svoj odlok o podaljšanju roka zopet preklicalo s tem, da je enostavno naznanilo, da dr. Winkler ne nastopi notarskega mesta v Brežicah, kamor je bil predstavljen, marveč da ostane notar v Slovenjem Gradcu — dasi je ta Nemec po zakonitih določilih notarsko mesto v Slovenjem Gradcu že zgubil in bi mu ga mogel na njegovo zopetno prošnjo podeliti le poverjenik za pravosodstvo, seveda ne oziraje se pri tem na prošnje slovenskih proslcev, in dasi je višje deželno sodišče k temu „naznanilu“ nepristojno, ker po zakonu more notarjem imenovati odnosno zopet podeliti zgubljeno mesto le justično ministrstvo ali pri nas poverjenik za pravosodstvo. Konstatujemo: vse to se je zgodilo v korist Nemca in na škodo slovenskih notarjev in notarskih kandidatov v svobodni Jugoslaviji. Opozarjamo na ta slučaj vlado v Belgradu in našo novo deželno vlado, da se vsa zadeva preišče, storjena krivica popravi ter prepreči, da bi se take nečuvne stvari v korist Nemcev in na škodo Slovencev v naši Jugoslaviji še kedaj dogajale.

Udobnosti kamniškega vlaka. Pri tej nesrečni in svetovno znani kamniški železnici ostalo je še vse tako, kot v najhujšem času med svetovno vojno. Šipe so še vse razbite, ne kuri se še nič, vozni red se še ni spremenil. Gospod poverjenik za promet, ali ste kaj informirali gospoda železniškega ministra ob zadnjem obisku v Ljubljani, o razmerah na kamniški progi? Ako bi si sami vsaj enkrat pri odhodu večernega vlaka ogledali to prerivanje, videli bi, da to ne more več tako iti. Ljudje stoje natlačeni po hodnikih in stopnjicah, da se je kaj takega videlo le ob umiku avstrijske armade iz fronte. In kaj pa pravzaprav čaka vlak do pol 8. ure zvečer v Ljubljani, zveze nima prav nobene, trgovine in uradi so ob 6. uri zaprti, delavstvo pa je z ozirom na 8 uren delavnik po večini že pred 6. uro prosto. Če se že ne more vpeljati tretji vlak, naj bi vsaj ta odšel kmalu po 6. uri, da ljudem ne bode potreba po kolo-dvoru prezebat ali pa piti in zapravljati denar po gostilnah. — Da obišči „kamenčan“ kar sredi proge, kakor se je to zadnjič v Klečah zgodilo, pa že ni menda sploh nič novega.

Nova tovarna v Ljubljani. Tukajšnji trgovec in posestnik gospod Karl A. Kregar bo postavil v Bohoričevi ulici tovarno za izdelovanje vžigalic. Tako podjetje ima pri nas lepo bodočnost in bo gotovo izpodrinilo izdelke nemško-avstrijske tvrdke „Solo“, ki je med vojno preplavila našo domovino s svojimi nemškimi izdelki.

Ljenin o boljševekih. „Češko Slovo“ poroča, da se je Ljenin izrazil, da je izmed 100 boljševeikov 50 norcev, 49 zločincev in 1 idealist. — Mož pač pozna svoje ljudi!

Društvene vesti.

„Slov. Matica“ ima odborovo sejo v četrtek dne 6. februarja ob 6 uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Slučajnosti.

Seja društva Akademski Dom se vrši danes ob pol osmi uri zvečer v prostorih Narodnega sveta, Frančiškanska ulica št. 2.

Kulturen pregled.

Nova pota Jugoslanjanov. (Narodno-higijenska razprava). Spisal dr. Živko Lapajne. Samozaložba, 2 kroni. Znani zdravnik dr. Lapajne je opisal na nov način nova pota Jugoslanjanov z ozirom na narodno vzgojo, kmetstvo vprašanje, državno gospodarstvo, ljudske bolezni, planinski raj, duševno zdravje naroda in narodno moralo. Besedo imajo strokovnjaki.

„Jugoslavenska žena“. Izšla je 1. štev. „Jugoslavenske žene“, mesečnika za socialne in kulturne interese naprednega ženstva. — Vsebina: Zofka Kveder: U kolo! Olga Kernic-

Pečič: Orlovi bijeli! Dr. Milan Gj. Popović: Pravo i dužnost žene. Jela V. Ostojić: Oproštaj Svetislav Stefanović: Pozdrav ljubavi. MUC Klara Deutscheva: Najmračnijim krajem... Bogumil Toni: Oslobođenje Ružica Stojanović: Nove dužnosti — nova prava. Jela V. Ostojić: Glas naroda. Gjorgje Čirić: Žena u novoj srpskoj književnosti Anka M. Tosić: U evakuaciji. Zofka Kveder: Ivanu Cankaru Ivan Cankar: Helena. Josip Milaković: Jedan novčić. Guido Tagaglia: Glas duše. Krista Velić: U spomen bratu. Božo Lovrić: Rasvjetlana vješala. Svet Z. Stojanović: Strašni tragovi rata u Srbiji. Darinka M. Odovićeva: Spomeni me... Cila Bahorić: Izlet na izvor Riječine. Vera B. Tanazevića: Žena i seksualno pitanje. S. Andrejevna: O „moralu“ i „nemoralu“. Rad jugoslavenskih žena. Rad naših žena u Americi (Branko Nižetić). Kako je radila jedna hrvatska žena prije 70 godina (Mija Kubinova). Organizacija za kućnu družinu. (E. V. Nešto o govoru (Marija Hošnova). Postarice (— a — r.). Večernja škola za žene u Zagrebu. Narodna ženska zaduga u Splitu. Društvo svjetskih žena u Zagrebu. Demokratsko udruženje jugoslavenskih žena (— a — r.). Naša pisma. — Celoletna naročnina za „Jugoslavensko ženo“ znaša za premožne 30 kron, za nepremožne 20 kron. Posamezna številka 3 krome. Uredništvo in uprava: Zagreb, Pantovčak i b.

Narodna galerija. Priprave za otvoritev slovenske „Narodne galerije“ v Ljubljani so se morale prekiniti, ker je bilo več umotvorov, ki jih je „Narodna galerija“ nabavila, poslanih na jugoslovansko razstavo v Parizu. „Narodna galerija“ je prevzela jamstvo tudi za umetnine mestne občine ljubljanske, ki so bile določene za pariško razstavo. Umetnine, ki so jih Slovenci poslali preko Zagreba v Pariz je zbrala umetniška komisija „Narodne galerije“. Po končani pariški razstavi bo odbor „Narodne galerije“ takoj vse potrebno ukrenil, da se odpre slovenska umetnostna galerija v Ljubljani.

Razna poročila.

Nov Hindenburgov manever. Berlin, 31. januarja. (Lj. k. u.) Hindenburg se je jako zadovoljno izrazil o uspehu nabiranja prostovoljcev za varstvo vzhodnih meja proti Poljakom. Dejal je, da se vrši nabiranje jako uspešno, tako, da je upati, da bodo v kratkem štiri voji na razpolago.

Za zvezo narodov. Bern, 30. januarja. (Lj. k. u.) Različna mirovna društva in društva za zvezo narodov Danske, Holandije, Švedske, Norveške in Švice nameravajo sklicati v Bern sredi februarja mednarodno konferenco za zvezo narodov.

Prepoved naselitve v Zedinjenih državah. New York, 31. januarja. (Lj. k. u.) Ameriški naseljevalni odsek je poročal poslanski zbornici o predlogu, ki prepoveduje za dobo štirih let naselitve v Zedinjenih državah. Očetje in stari očetje v Ameriki živečih inozemcev se smejo naseliti, ako so čez 55 let stari, ravno tako tudi mladina pod 18 leti.

Izgon tujcev iz Kanade. Haag, 31. januarja. (Lj. k. u.) Kanadska vlada je sklenila izgon vseh sovražnih državljanov. Vsak interniranec prejme ob izgonu 75 dolarjev. Glede zaplenjenega premoženja se bo odločevalo kasneje. V Kanadi je sedaj 2200 internirancev.

Amerikanci v Berlinu. Berlin, 31. januarja. (Lj. k. u.) 21 ameriških častnikov je odpotovalo iz Kölna v Berlin, da tamkaj proučijo politična vprašanja. Odpotovali so po nalogu medzavezniške komisije za premirje.

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju države SHS.

Z ozirom na izvršena pripravljala dela za ustanovitev Zveze industrijcev na slovenskem ozemlju države SHS sklicuje podpisani pripravljalni odbor ustanovno glavno skupščino

na nedeljo, 9. februarja 1919, dopoldne v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Dnevni red te glavne skupščine je: poročilo pripravljalnega odbora, sprejem statutov zveze in volitev funkcionarjev.

Pri tem povdarjamo, da morejo kot člani pristopiti ne samo veleindustriji v ožjem pomenu besede, marveč sploh tudi obrtniki-industriji, čijih obrat presega po načinu in kakovosti obratovanja obrtniški značaj. Samoobsebi umljivo so tudi družbe, zadrage itd. lahko člani zveze.

Nujna potreba ustanovitve take zveze je splošno priznana. Ne gre morda samo za statistične namene; zveza industrijcev je poklicana, da uveljavlja in zastopa gospodarske interese prizadetih krogov na znotraj v Jugoslaviji ter na zunaj napram inozemstvu. Od pravičnega vpoštevanja interesov naše industrije odvisna je gospodarska moč posameznika in celote. Zveza ima nalogo pripomoči k splošnemu razvoju naše mlade industrije.

Delegati Slovencev potrebujejo glede vseh panog naše industrije točnih podatkov in navodil, ki jih morejo nuditi skupno organizirani industriji; zategadelj je zadnji čas, da prične poslovati zveza. Čim številnejši je pristop, tem izdatnejši je ugled zveze.

Pristop k zvezi priglasiti je pismeno. Z veseljem moremo konstatirati, da je priglasenih že veliko število članov.

Pozivljamo tem potom ponovno vse industrije, ki tega dosedaj še niso storili, da prijavijo svoj pristop na naslov enega izmed podpisanih ter da obenem sporočijo ali se udeležijo glavne skupščine, ali ne.

Kranj-Ljubljana, dne 29. januarja 1919.

Za pripravljalni odbor:

Vinko Majdič, industrijec v Kranju, predsednik.

Dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani, tajnik.

Zadnje vesti.

Mirovna konferenca ne bo spreminjala mej v Banatu.

Budimpešta, 31. januarja. (Lj. k. u.) „Nova uprava“ v Novem Sadu priobčuje nastopno objavo: Pooblaščenici smo izjaviti v imenu armadnega višjega poveljnika vojvode Vojnovića, da se Srbi iz Banata ne bodo umaknili, temveč da bodo francoske čete zasedle le ozek pas med srbsko in rumunsko armado.

Pri tej priliki opozarjamo prebivalstvo Banata in Bačke, naj se otrese svojih najvišjih pričakovanj, da bo morda mirovna konferenca na današnjem položaju kaj izpremenila. Na mirovnem posvetu je pričakovati samo natančno določitev mej, ki pa se bodo v glavnem krile z današnjo demarkacijsko črto srbske armade.

Wilson odpotuje v Ameriko, a se zopet vrne.

Pariz, 31. jan. (Lj. k. u. Brezlično.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Potuje se vest, da bo Wilson odpotoval 15. februarja iz Francoske v Ameriko, kjer bo predsedoval kongresu. V Ameriki bo ostal le malo časa ter se bo vrnil v Evropo na mirovno konferenco. Njegova odsotnost iz Pariza ne bo trajala dalje kot tri tedne. Lloyd George bo odpotoval na Angleško, kamor ga zovejo državni posli. Iz istih razlogov se bo vrnil tudi Orlando v Italijo. Mirovna konferenca se bo kljub Wilsonovi odsotnosti nadaljevala. Večina posameznih odborov je določena in bodo pričeli z razpravami o raznih problemih, ki spadajo v njihov delokrog.

Nove italijanske spletke. — Pripadnost Macedonije k Jugoslaviji je gotova stvar.

Belgrad, 1. febr. (Izv. por.) Iz Švice poročajo, da se je osnovalo v Lausanne posebno društvo, ki bo propagiralo samostojnost in neodvisnost Macedonije. Društvo se je obrnilo brzojavno na predednika Wilsona in zahtevalo, da zasedejo Macedonijo francoske, angleške in ameriške čete, dočim naj se Srbi umaknejo. Kakor poročajo, je treba smatrati to akcijo za novo intrigo, ki jo kujejo Italijani z Bolgari proti Jugoslaviji. S tem bi hotela Italija zaposliti belgrajsko vlado z novimi težkočami, samo da prezre važnost zapadne meje. V poučenih krogih pa se zatrjuje, da se bodo italijanske spletke glede Macedonije ponesrečile in je pripadnost Macedonije k Jugoslaviji gotova stvar.

Vrnitev ukradenih dragocenosti.

Belgrad, 1. februarja. (Izv. por.) V Zemun so dospeli trije vagoni s spisi državnega arhiva, katere so svoječasnno odpeljali Avstrijci in Madžari na Dunaj in v Budimpešto. V kratkem dospejo v Belgrad tudi druge dragocenosti, predvsem knjige iz Narodne knjižnice, katere so oropali avstrijski in ogrski vojaki.

Samostojna borza v Zagrebu.

Zagreb, 1. februarja. (Izv. por.) V prihodnjih dneh se otvori v Zagrebu samostojna borza za vrednostne papirje. Borzo nameravajo sčasoma razširiti tudi za kupčijo s trgovskim blagom, predvsem z žitom in drugimi živeži.

Poštni promet z entitnimi državami.

Zagreb, 1. februar. (Izv. poročilo.) Kakor razglasa trgovska in obrtna zbornica, je od danas naprej zopet odprt poštni promet z entitnimi državami.

Razno.

Tudi lepo. Belgrajska „Epoha“ piše: V neki kavarni sta se prepirala srbski in italijanski vojak. Proti koncu prepira stavi Srb italijanskemu vojaku sledečo ugancko: Kaj je to: perje ima, tica nije; brzo beži, zec nije; pušku nosi, junak nije? — Ne vem, pravi Italijan. Kaj bi moglo to biti? — To je vaš značaj, odgovori Srb. Nato plane Italijan in dokazuje, kako so vsi Srbi „polutali“. — Tudi lepo! pravi Srb: Evo, na primer; mi smo pobeđnici (zmagovalci), a vi ste — bednici!

Obletnica umora habsburškega princa. Te dni je minulo trideset let, odkar je bil umorjen prestolonaslednik Rudolf, edini sin Franca Jožefa I. Le malo avstrijskih podanikov je vedelo za pravi vzrok tragične smrti habsburškega princa. V inozemstvu pa so izšle cele knjige o njegovi smrti, zlasti še v Italiji. Resnica, katero so prikrivali ljudstvu, je namreč ta: Rudolf je imel ljubavno razmerje z gđ. Večero, ki je bila pa zaročena. Njen zaročenec je iz maščevanja s šampansko steklenico tako močno udaril Rudolfa po glavi, da je prebil kosti in razmesaril del glave. To se je zgodilo v lovskem gradu Maierlingu. Seveda ni smel nihče zvedeti o tem umoru. Zato je ležal Rudolf na mrtvaškem odru tako visoko, da ljudje niso mogli opaziti nobene rane, ki so bile skrbno z voskom prevlečene. Rudolfov zakon z Stefanijo je bil „nesrečen“, ker je imel vedno polno drugih žensk, s katerimi se je pripravljaj na vladarski posej.

Papirnat denar v Rusiji. Kakor javljajo boljševiški listi, izdeluje v Petrogradu in v Pensi 14.000 delavcev papirnat denar. Petrograd dobavlja vsak dan 90 milijonov, Pensa 220 milijonov rubljev. Boljševiški vojaki na uralski fronti dobivajo poleg plače še 30 rubljev za vsako uro, katero so bili v boju. Vsak vojak, ki je bil pri zavzetju Ufe, je dobil 1000 rubljev.

Darovi.

Naše uredništvo je prejelo:

Za jugoslovanske oslepele vojake: G. K. Polajnar, lastnik kavarne „Prešeren“ 200 K. Do sedaj skupno 10386 K. Za srbske sirote: G. K. Polajnar 100 K. Več zavednih fantov iz neodrešenih krajev sedaj pri 5 stotnji slov. plan. polka 60 K. Do sedaj skupno 25836 K.

Narodni davek: G. K. Polajnar 100 K.

Za naše bojevnike na koroških fronti (za legijonarje): G. Jarc 20 K. Jugoslovanka 2 K. Do sedaj 332 K.

Za ubogo mater: 2. voj. pol. (Marjanišče) ostanek za prodane tiskovine za žigovanje bankovcev 2 K. Skupno 203 K. Uboga mati-vdova izreka tem potom svojo najtoplejšo zahvalo vsem plemenitim darovalcem.

Aprovizacija.

Riž in kava. Po prevratu so zaplenili v Ljubljani precejšno množino riža in kave, katero so spravili deloma v magistratnem poslopu, deloma v cerkvi sv. Jožefa in še drugod. Od tedaj sta minula dobra dva meseca, toda o rižu ali kavi še ni nobenega sluha v javnosti, namreč v oni javnosti, ki si želi pravične razdelitve „vojne plena“.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 31. januarja je poročati: Mast se razdeljuje še naprej po okrajih, na izkaznice za mast po pol kilograma za osebo. Kilogram 25 kron. Vsakomur je na prosto dano, da se glede kakovosti prepriča, predno se odloči za nakup masti. — Aprovizacija kupi še tri vagonce hrvaškega krompirja. Na razpolago bo vsakomur po 80 vin. za kilogram. — Iz Reke dobi Slovenija 100 vagonov moke, od katere dobi tudi Ljubljana primerno množino. — Pri zadnji razdelitvi moke in fižola so se nekateri pritoževali, da trgovci strankam, ki niso hoteli fižola, tudi moke niso hoteli dati. Tako ravnanje s strani trgovcev je bilo nepravilno. Vsaki stranki je bilo na prosto dano, se vzame fižol, ali ne.

Premog na bele izkaznice za peč v I. II. IV. VI. in X. okraju se bode oddajal po sledečem redu: Na vsak drugi odrezek izkaznice za peč se dobi 50 kg premoga, ki stane 6 kron 10 vin. in sicer: v I. okraju pri Struplju, Radečkoga cesta 14 na štev. 1 in 2 dne 3. februarja dop., na štev. 3 in 4 dne 3. februarja pop., na štev. 5 in 6 dne 4. februarja dop. — Pri I. žlepu, Komenskega ulica 21 na štev. 7 in 8 dne 3. februarja dop., na štev. 9 in 10 dne 3. februarja pop., na štev. 11 dne 4. februarja dop. — V II. okraju pri Pleškotu, Hrenova ulica 12, na štev. 1 in 2 dne 3. februarja dop., na štev. 3 in 4 dne 3. februarja pop., na štev. 5 in 6 dne 4. februarja dop., na štev. 7 in 8 dne 4. pop., na štev. 9 in 10 dne 5. februarja pop., na štev. 11 in 12 dne 5. februarja pop., na štev. 13 dne 6. februarja dop. — Pri Komarju, Krakovska ulica 13, na štev. 14 in 15 dne 3. februarja dop., na štev. 16 in 17 dne 3. februarja pop. — V IV. okraju v mestnem skladišču pri Narodnem domu. Premog se plača v siražnici na magistratu, srednja hiša pritičije na levo in sicer: stranke z izkaznicami štev. 1, 2 in 3, dne 3. feb. dop., štev. 4, 5 in 6 dne 4. feb. dop., štev. 7, 8 in 9 dne 5. feb. dop., štev. 10, 11 in 12, dne 6. feb. dop., štev. 13, 14 in 15 dne 7. feb. dop., štev. 16 dne 8. feb. dop., vsakokrat od 8. do 10. ure dop. Premogovne karte moraja stranke prinesiti s seboj. S temi potrdili o plačilu se dobi potem premog v skladišču pri Narodnem domu in sicer tisti dan dopoldne, ki bode označen na potrdilu magistrata. V VI. okraju, pri Lampertu, Krakovska ulica, na štev. 1 in 2, dne 3. feb. dop., na štev. 3 in 4 dne 3. feb. pop., na štev. 5 in 6 dne 4. feb. dop. Pri Uherju, Slomškova ulica 12, na štev. 7 in 8 dne 3. feb. dop., na štev. 9 in 10 dne 3. feb. pop., na štev. 11 in 12 dne 4. feb. dop. Pri Trdinu, Slomškova ulica 21, na štev. 13 in 14 dne 3. feb. dop., na štev. 15 dne 3. feb. pop. — V X. okraju, pri G. Ungerju, Kranjska stavbena družba, na štev. 1 in 2 dne 3. feb. dop., na štev. 3 in 4 dne 3. feb. pop., na štev. 5 in 6 dne 4. feb. dop., na štev. 7 in 8 dne 4. feb. pop., na štev. 9 in 10 dne 5. feb. dop., na štev. 11 in 12 dne 5. feb. pop. — Po končani prodaji morajo trgovci takoj naznaniti ostanek premoga in predložiti premogovne odrezke, ker se jim bode sicer natožila globa.

Raztopljen jedilni loj za I. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za I. okraj v torek, dne 4. februarja pri Mühl-eisnu. Določen je tale red: od 8 do 9 št. 1 do 320, od 9 do 10 št. 321 do 640, od 10 do 11 št. 641 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 kron.

Raztopljen jedilni loj za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za II. okraj v torek, dne 4. februarja pri Mühl-eisnu. Določen je tale red: popoldne od 2 do 3 št. 1 do 500, od 3 do 4 št. 501 do 1000, od 4 do 5 št. 1001 do konca. Vsaka stranka dobi po pol kilograma jedilnega loja, kilogram stane 12 kron.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

Gostilna se sprejme v najem v Ljubljani ali v okolici. Ponudbe pod „Gostilna“.

334 10—1

Fotografične aparate, že rabljene venenjene s poljubno optiko v vsaki velikosti se kupi. Cenjene ponudbe z natančnimi navedbami pod „Photo“ na Anončno pisarno Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/l.

333 10—1

100 kg bele moke ali 30 kg slanine dobi, kdor mi preskrbi ali odda v mestu stanovanje od dveh sob in kuhinje. Boljši par brez otrok. Nasl. v pove upravnistvo.

325 2—1

Posestvo v Ljubljani z velikim dvoriščem in gospodarskim poslopjem se odda s 15 marcem v najem za 5 let. Kje, pove upravnistvo.

337 3—1

Proda se preprosta pisalna miza in omara za obleko. Poj snila daje anončna pisarna Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3/l.

338 1

Vojno posojilo ter rumunski denar kupi trgovska agentura po najvišjem kurzu Trgovska agentura, Sodna ulica št 5/l.

340 10—1

Fotografski atelje se išče kje v Jugoslaviji v najem. Fran Dolenc, Grajska ulica št. 26, Maribor. 330

Več raznašalcev sprejme uprav. „Jugoslavije“.

Semena! Ako rabite vrtna ali poljska semena pišite po cenovnik. Trgovina s semeni Sever & komp., Ljubljana. 266 10-8

Proda se oprava za spalnico iz svetlo-orehovega lesa z dvema posteljami, potem kompletna in moderva oprava za pisarno z blagajno, vse zelo malo rabljeno. Pojasnila daje g. Anton Rütger, obratovodja, Jesenice-Fužine 46, Gorenjsko. 3021

Begunska rodbina 3 oseb išče stanovanje s pohištvo ali brez pohištva. Ponudbe na upravnishvo pod „Korošci“. 285 3-1

Mlada inteligentna Zagrebčanka želi dopisovati sa isto takovim Slovencem. Najraje sa djakom viših škola iz dobre obitelji. -- Listove slati u Zagreb, poste restante pod „Nedjelja“, glavna pošta. 320 3 2

200 kron in 4 nove rjuhe onemu, kateri mi preskrbi srednje velik lokal za delikatesno trgovino na Dunajski cesti, Stritarjevi ulici, Prešernovi ulici ali Selenburgovi ulici v Ljubljani. Ponudbe pod „120“ na upravnishvo Jugoslavije. 324 2-1

Zahvala.

Ker oddam mojo trgovino katero sem vodila na kolodvoru v Mariboru se tem potom najtopleje zahvaljujem vsem cenjenim odjemalcem, ki so me do sedaj pačastili s cenjenimi naročili. Josipina Jarc, Maribor.

Rudolf Rus v Kranju

priporoča svojo bogato zalogo ur britantov, zlatnine in srebrnine po najnižji ceni. Sečudna postrežba.

Vsakovrstne slamnike

za gospe, deklice, dečke in gospode, od priprostitih do najfinejših, priporoča gospodom trgovcem in slav. občinstvu za obila naročila

Fran Cerar, tovarna slamnikov v Stobu, p. Domžale Cene kakor temu času primerno nizke. Postrežba točna. 103 5

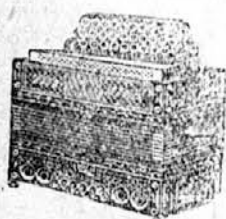
Fini toaletni vaselin

priporoča prva specialna trgovina z rokavicami in parfumi **O. Bračko, Ljubljana.**

Nova vina

izbrana K 450.— (v mestu K 470.—) za 100 litrov v vsaki množini.

MILKO JESIH 269 4 Ljubljana, Florijanska ulica 36.

Alfons Breznik

Ljubljana, Kongresni trg števil. 15 (nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. 167 24-2

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta 6, 31 0 4 0 brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 3 krone 25 vin. na leto. „Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najboljšje. Rezervni zakladi znašajo nad en milijon kron. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem I. 1918 nad 40 milijonov kron.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

JOSIP JUG

stavb. in pohištveni pleskar in ličar v Ljubljani, Rimska cesta 16 izvršuje svoja dela še vedno s pristnim blagom.

Izvršitev točna. Cene primerne.

Stampilje
Anton Černe
graveur in izdelovatelj kavčuk-stampilj Ljubljana
Dvorni trg števil. 1.

„Narodna knjižnica“.

Snopič 1 in 2.

Valentina Vodnika izbrani spisi.

Cena 3 krone.

Natisnila in založila

Zvezna tiskarna v Ljubljani.

Proslavimo spomin Valentina

Vodnika s tem, da ga spoznamo!

Naročite takoj!

Štev. 648.

Razglas.

Po naročilu poverjenihstva za javna dela in obrt v Ljubljani bo oddajalo in razpečevalo oskrbnishvo državne cinkarne SHS v Celju neposredno svoje izdelke.

Prodajale se bodo: Cinkove pločevine različnih debelosti, čisti cinek in cinkov prah.

Vsi dopisi in naročila, katera se bodo reševala z obratno pošto, naj se pošiljajo plavžarskemu oskrbnishvu SHS v Celju.

Naročila se bodo izvrševala točno in solidno po stalnih cenah in proti predplačilu.

Zažoji se bodo zaračunjevali po dobavni ceni. 322 3-2

Plavžarsko oskrbnishvo SHS v Celju, dne 25. januarja 1919.

Slavnemu občinstvu javljam, da zopet nadaljujem svojo elektrotehnično obrt, kakor napeljavam električne luči, motorjev, telefonov in hišnih zvoncev, strelovodov itd.

Makso Sartory, elektrotehnik,
Ljubljana, Žabjek št. 3.

3-1

JOS. PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7
ob Ljubljani.

Priporoča se tvrdka:

Zaloga šivalnih strojev in njih posebnih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega blaga.

Istotam se prodaja: Steklo za izložbene omare (belgijsko steklo) kompletne z valjčnimi zastori, mera 135x184, 63x184, 20 59x184 in eno rabljeno 90x162. 8

Odvetnik

dr. Milan Korun

naznanja, da je odprl s 1. februarjem 1919 svojo

odvetniško pisarno

v Knafljevi ulici števil. 4, pritličje (nasproti „Narodne tiskarne“) v Ljubljani.

Vabilo na subskripcijo.

V kratkem se ustanovi

delniška družba „Triglav“

za izdelavo žitne kave in sadnih konserv.

Delnice so po K 500.—

Vabite se, da se udeležite subskripcije in da prijavljeni znesek takoj vplačate po poštini nakaznici na podružnico „Jadranske banke“ ali pa pri „Ljubljanski kreditni banki“ v Ljubljani. 292 10-2

Za pripravljalni odbor delniške družbe „Triglav“:
Fr. Cerar. M. Gostinčar. V. Jeretina.

AL. MATELIČ
Ljubljana, Kongresni trg 3/1.
Anončna ekspedicija v vse jugoslovanske in inozemske časopise.
Brezplačna sestava učinkovitih inseratov v vseh evropskih jezikih.
pisarna.

Vizitnice najmodernejše in po nizki ceni priporoča „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani, Stari trg števil. 19.

Mast, slaninu, suho meso i salamu (Braunšvajger)

razašiljem u sve krajeve Jugoslavije u poštnim paketima od 20 kg po dnevni cijeni.

Ia kavin nadomjestak nepakovan K 5.50 po kg.

Ia kavin nadomjestak u paketima 1/4kg po K 6.50 po kg.

Novac unapried ili 50% kapare, ostatak uz pouzeće. Pakovanje (Sanduk) računam K 9.—, a poštarinu K 4.20. Kupci, koji lično dogju, mogu slobodno iz mjesta kao i preko granice Hrvatske svaku količino sa sobom poneti. 295 20-4

J. Gigović, tvornica suhomesnate robe i masti, Nova Gradiška, Slavonija.